

Sygn. akt VII Pz 42/16

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2016r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSO Izabela Gruszkowska

Protokolant st. sekr. sądowy Lucyna Śliwa

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2016r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa D. S.

przeciwko Wyższej Szkole (...) w C. w likwidacji

o zapłatę

na skutek zażalenia strony pozwanej

na postanowienie Sądu Rejonowego w Chrzanowie, Wydziału IV Pracy

z dnia 29 lutego 2016r. sygn. akt IV Np 14/15

oddala zażalenie.

Sygn. akt VII Pz 42/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 29 lutego 2016 r. sygn. akt IV Np 14/15 Sąd Rejonowy w Chrzanowie oddalił wniosek strony pozwanej Wyższej Szkoły (...) w C. o zwolnienie od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że zwolnienie od kosztów sądowych osoby prawnej zgodnie z art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych obwarowane jest większymi rygorami niż zwolnienie osoby fizycznej. Wydatki związane z pokryciem kosztów procesu muszą być traktowane co najmniej równorzędnie, a nawet priorytetowo w stosunku do innych wydatków. W ocenie Sądu przedstawione przez pozwaną dokumenty nie dają podstaw do zwolnienia od kosztów sądowych. Rachunek bankowy strony pozwanej wykazuje saldo dodatnie. Sama likwidacja osoby prawnej nie jest wystarczającą przesłanką dla uwzględnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Zwolnienie uzależnione jest bowiem od wykazania, że jej efektywne aktywa (gotówka, towary) nie wystarczą na pokrycie kosztów.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła strona pozwana, zarzucając naruszenie art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieprawidłowe przyjęcie, że pozwana nie spełnia przesłanek do udzielenia jej zwolnienia od kosztów sądowych pomimo trudnej sytuacji majątkowej. Skarżący wniósł o zmianę postanowienia i udzielenie pozwanej zwolnienia od kosztów sądowych w całości.

Skarżący wskazał, że jest stroną wielu toczących się równolegle postępowań zainicjowanych przez byłych pracowników o wypłatę zaległego wynagrodzenia, dodatków stażowych i odpraw, co Sądowi Rejonowemu w Chrzanowie wiadomym jest z urzędu. W ocenie strony pozwanej należy przyznać prymat roszczeniom pracowniczym przed obowiązkiem uiszczania kosztów sądowych, natomiast uiszczenie opłaty sądowej pozbawi skarżącego możliwości ich zaspokojenia

w przyszłości. Odmowa udzielenia zwolnienia od kosztów sądowych podmiotowi pozostającemu w tak trudnej sytuacji ekonomicznej prowadzi w zasadzie do ograniczenia gwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu. Sytuacja majątkowa pozwanej jest przy tym przez nią niezawiniona, a stanowi efekt okoliczności obiektywnych i od niej niezależnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie strony pozwanej jest nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Z przytoczonego przepisu nie wynika, w jaki sposób osoba prawna ubiegająca się o zwolnienie od kosztów sądowych powinna wykazać, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Niewątpliwie przepis art. 103 u.k.s.s.c. nie uznaje nieudokumentowania lub nienależytego udokumentowania wniosku przez osobę prawną za brak formalny podlegający rygorowi z art. 130 k.p.c. Osoba prawna może zaś to wykazać wszelkimi dostępnymi dowodami, jednak podstawowe znaczenie mają w tym zakresie dokumenty, np. bilans roczny, sprawozdanie finansowe, wyciągi z kont bankowych, raporty kasowe, deklaracje podatkowe, dokumenty stwierdzające wysokość zobowiązań itp. Inicjatywa dowodowa ciąży na stronie, która domaga się zwolnienia. Wyjątkowość zastosowania instytucji zwolnienia od kosztów sądowych powoduje, że swoją sytuację finansową strona obowiązana jest przedstawić ze szczególną starannością. Sąd przed rozstrzygnięciem wniosku strony o zwolnienie od kosztów sądowych winien zbadać jej sytuację materialną, ale czyni to w oparciu o przedłożone dokumenty oraz złożone oświadczenia i w wyniku dokonanych ustaleń stwierdza, czy przedstawiony przez stronę materiał jest wystarczający do uwzględnienia jej wniosku. Sformułowanie "jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie" należy rozumieć jako obowiązek wykazania trwałej niemożności uzyskania środków na uiszczenie kosztów sądowych.

W rozpoznawanej sprawie Sąd, w oparciu o przedłożone przez stronę dokumenty, prawidłowo ocenił jej sytuację majątkową. Koszty dochodzenia przed sądem roszczeń związanych z prowadzoną działalnością stanowią koszty, które strona musi uwzględniać w racjonalnym planowaniu swoich wydatków. Należy bowiem przypomnieć, że zwolnienie od opłaty sądowej ma charakter wyjątkowy. Fakt, iż koszty działalności strony przewyższają jej przychody generując stratę nie podważa możliwości poniesienia przez nią opłaty sądowej. Podobnie sam fakt wyrażenia przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zgody na likwidację Wyższej Szkoły (...) z siedzibą w C. nie świadczy o tym, iż strona nie dysponuje środkami koniecznymi do pokrycia kosztów sądowych. Z przedstawionego wyciągu z rachunku bankowego strony skarżącej wynika, że na dzień 18 lutego 2016 r. jego saldo było dodatnie. Strona miała zatem możliwość uiszczenia opłaty sądowej od zażalenia, co trafnie ustalił Sąd Rejonowy.

Biorąc pod uwagę powyższe, na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.